

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R
กับวิธีการสอนแบบปกติ

A Comparison of Comprehension Ability of Mathayomsuksa 3 students
Rittiya Wannalai 2 School by Using SQ4R teaching
and Traditional teaching method

กณิกกร ทวนทอง ^{1*} และ รศ.นพคุณ คุณาชีวะ ²

¹ สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* ผู้รับผิดชอบบทความ

Kanikorn Thuanthong ^{1*} and noppakhun Kunacheewa ²

E-mail: kanikorn1@gmail.com ¹, noppakun@ru.ac.th ²

¹ Department of Education Teaching Thai, Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University, Thailand.

² Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding author.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ คือ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R (2) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบปกติ (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่า t-test แบบ Independent Samples และ แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ได้แก่ (1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ (2) การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R (3) การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ

Abstract

The purpose of this research is (1) to compare the reading ability, comprehension of the importance of mathayom sukka 3 students during learning management by using the SQ4R teaching method and Traditional teaching methods. (2) compare Reading ability comprehend the importance of Mathayom Sukka 3 students by using SQ4 R teaching methods before and after learning. (3) to compare the ability of Reading comprehension of the importance of mathayom sukka 3 students by the Traditional teaching methods Between before and after learning. The sample group used in this research was the 3rd year students of Rittiya Wannalai II School, 2nd semester, academic year 2018, number 2 in the classroom, which were 40 students in the 3rd / 2nd year of study. And 40 students in Mathayom 3/3, who are the control group The tools used to collect data are (1) Plan to learn about reading comprehension, importance. Grade 3 by SQ4R teaching method (2) Plan to learn about reading comprehension. Grade 3 by Traditional teaching methods (3) Test of reading ability, comprehension, importance Of Mathayom Sukka 3 students. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation. And testing the t-test values for Independent Samples and Dependent Samples. The results of research.

1. compare the reading ability, comprehension of the importance of mathayom suksa 3 students have been learning by teaching method SQ4R an average score higher than the traditional methods of teaching. A statistically significant at the .05 level.

2. compare Reading ability to comprehend the importance of mathayom suksa 3 students have been learning by teaching method SQ4R an average rating after learning higher than before. study Statistically significant at the .05 level.

3. compare Reading ability to comprehend the importance of mathayom suksa 3 students have been learning how traditional instruction. The average score was higher than the previous classes. A statistically significant at the .05 level.

Key words: (1) the ability of reading comprehension (2) learning by teaching method SQ4R (3) learning by teaching method. Normal

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และการพัฒนาชีวิต กล่าวคือ การอ่านนอกจากจะทำให้เกิดความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว การอ่านยังส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ การอ่านถือเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องใช้อยู่เสมอและจะต้องพัฒนาทักษะดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้ปัญญาและเหตุผลในการอ่าน เพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง การอ่านจับใจความจึงเป็นกระบวนการอ่านที่สัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในเรื่องการพิจารณาเหตุและผล เป็นข้อมูลเบื้องต้น และมีการใช้เหตุผลที่ดี การพิจารณาประเด็นหรือคำอธิบายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถให้การสนับสนุนและโต้แย้ง เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่า อะไรควรเชื่อหรือไม่เชื่อ อะไรควรทำหรือไม่ควรทำ การอ่านจับใจความสำคัญจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนของนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ การเรียนของนักเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ระบุว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมอย่างเหมาะสม สามารถเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ดังนั้น ผู้เรียนจึงสมควรฝึกฝนให้เกิดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 จึงได้จัดการเรียนการสอนตอบสนองตามหลักสูตรดังกล่าว พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความอยู่ในเกณฑ์ผ่านขั้นต่ำ

ซึ่งสะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้จากการสอบวัดผลปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ตามสาระที่ 1 การอ่านมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งชี้วัดคุณภาพทางการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ เรื่องความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญจึงเป็นปัญหาที่ครูผู้สอนควรต้องแก้ไข ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษากลวิธีในการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างเข้าใจและถูกต้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญและการจัดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยพบว่า งานวิจัยการพัฒนาทักษะ ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญด้วยวิธีการ SQ4R ส่วนใหญ่ใช้การจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งผลของการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การสอนโดยวิธีแบบ SQ4R นี้สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญประสบความสำเร็จและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงสนใจที่จะใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อันจะก่อให้เกิดสมรรถนะการเรียนรู้ของนักเรียนและเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 367 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลการสอบปลายภาควิชาภาษาไทย 31 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 9 ห้องเรียน มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANNOVA แล้วคัดเลือกห้องเรียนที่มีคะแนนไม่แตกต่างกัน จากนั้นนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อเลือก 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง และอีก 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งเมื่อจับสลากแล้วได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการสอน ประกอบด้วย
  - 1.1 การสอนแบบ SQ4R
  - 1.2 การสอนแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน การอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ และการอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้การทดลอง 8 ชั่วโมง คือ กลุ่มทดลองใช้เวลา 8 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุมใช้เวลา 8 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญดีขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี การสอนแบบ SQ4R
2. ได้แนวทางในการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับเรื่องอื่นต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกตินี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ความสามารถในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ (2547, หน้า 42) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่า การจับใจความสำคัญ หมายถึง การจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ว่าผู้เขียนต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรเป็นสำคัญ การอ่านจับใจความสำคัญมีความสำคัญยิ่งไม่ว่าจะเป็น การอ่านเบื้องต้น ได้แก่ การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อคิดเห็นโดยรวมของเรื่องที่อ่าน การอ่านเพื่อหาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ และการอ่านขั้นสูง ได้แก่ การอ่านเพื่อการตีความ และการอ่านเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ การอ่านทั้ง 2 ระดับนี้ เบื้องต้นผู้อ่านต้องอ่านจับใจความของเรื่องให้ได้ก่อน ว่าเรื่องนั้นผู้เขียนประสงค์จะเสนอสารหรือความคิดเห็นประการใด ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านเพื่อการตีความ และการอ่านเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์นั้น ผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญของเรื่องทุกย่อหน้าและทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดให้ได้ก่อน จึงจะสามารถวิเคราะห์ ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์รายละเอียดต่อไปได้

หลักและวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ สิริวรรณ นันทจันทุล และธันวาคม เสรีชัยกุล (2554, หน้า 136 - 138) กล่าวว่าถึง หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการอ่านเรื่องที่จะช่วยสื่อให้เห็นจุดสำคัญของเรื่อง อ่านย่อหน้าแรก ซึ่งเป็นส่วนนำเรื่องที่จะสื่อให้เห็นว่า เรื่องที่อ่านนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร จากนั้นอ่านย่อหน้าสุดท้ายของเรื่อง เพื่อให้ทราบ ว่า บทสรุปของเรื่องเป็นอย่างไร จะทำให้เข้าใจว่าเรื่องที่อ่านนั้นผู้เขียนมุ่งแสดงแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับอะไร
2. อ่านเรื่องทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อหาของเรื่องทั้งหมด ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร หรือใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม โดยให้สังเกตลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่ทำให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องร่วมไปด้วย
3. พิจารณาเนื้อหาในแต่ละย่อหน้า เพื่อหาใจความสำคัญหรือใจความหลัก และหาใจความรองหรือเนื้อหาส่วนที่เป็นรายละเอียดสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ใจความสำคัญส่วนมากจะมีลักษณะเป็นประโยค ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของย่อหน้าก็ได้ ส่วนใหญ่ประโยคใจความสำคัญมักจะอยู่ตอนต้นย่อหน้ามากที่สุด เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อน แล้วจึงขยายรายละเอียดให้ชัดเจน รองลงมาคือประโยคใจความสำคัญที่อยู่ตอนท้ายย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อยก่อน แล้วจึงสรุปด้วยประโยคที่เป็นประเด็นไว้ภายหลัง นอกจากนี้ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนกลางย่อหน้า หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ไม่มีประโยคใจความสำคัญปรากฏชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเองเมื่อได้ใจความสำคัญแล้ว
4. นำใจความสำคัญของเรื่องที่รวบรวมได้ มาเรียบเรียงใหม่ให้เนื้อหา มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน โดยเลือกใช้คำสันธานเชื่อมให้เหมาะสมกับเนื้อหา จนได้ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านอย่างครบถ้วน
5. อ่านทบทวนเนื้อหาที่เรียบเรียงขึ้นใหม่นั้น ว่ามีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ จากนั้นพิจารณาเนื้อหาโดยรวมทั้งหมด รวมทั้งภาษาที่ใช้ให้มีความถูกต้องเหมาะสม

ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R สมัย ลาสุวรรณ (2559, หน้า 17) กล่าวว่า วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีขั้นตอนกระบวนการที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ สามารถค้นหาความรู้ เก็บใจความสำคัญ เชื่อมโยงสิ่งที่สำคัญ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ขั้นตอนของวิธีการสอนแบบ SQ4R สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2554, หน้า 225 – 226) กล่าวว่าวิธีสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอนดังนี้

1. Survey – S คือ การสำรวจ เพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาของข้อเขียนนั้นอย่างคร่าว ๆ
2. Question – Q คือ การตั้งคำถาม เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามในขณะที่อ่านจะช่วยให้เราตั้งใจและจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน
3. Read – R คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ คำที่พิมพ์ด้วยลักษณะที่ต่างไปจากปกติ และภาพประกอบต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องเมื่อพบคำตอบที่ต้องการควรทำเครื่องหมายไว้

เพื่อให้มองเห็นได้ง่าย ๆ แล้วเขียนคำสำคัญไว้ในที่ว่างด้านข้าง หรือขอบของหนังสือ แต่ยังไม่ต้องบันทึกข้อความที่ได้จากการอ่าน เพราะต้องอ่านข้อเขียนนั้นซ้ำอีก ถ้ายังมีปัญหายังไม่เข้าใจดีพอ

4. Record – R คือ การทบทวน อ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญ และจำเป็นเป็น การบันทึกย่อ ย่อตามความเข้าใจของผู้อ่าน

5. Recite – R คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในตอนใดตอนหนึ่งให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

6. Reflect – R คือ การวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยใช้เหตุผลสนับสนุน อาจทำได้โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้อื่นโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

ความหมายของวิธีการสอนแบบปกติ ส่ง วรงค์ไชย (2555, หน้า 54) กล่าวว่า การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบปกติ เป็นวิธีสอนที่ประกอบด้วย การบรรยายประกอบเอกสารที่ครูจัดเตรียมขึ้น อาจนำมาสื่อที่เป็นรูปภาพ สิ่งพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ ช่วยในการบรรยาย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556, หน้า 53) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีทั้งการบรรยาย อภิปรายซักถาม และการใช้สื่อประกอบการสอน ซึ่งสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติได้ ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและความสนใจในการเรียน ด้วยการสนทนา ซักถาม เกม รูปภาพ เพลง หรือนิทาน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ชี้นสอน ครูเสนอเนื้อหาให้นักเรียน โดยวิธีการบรรยาย อภิปราย สนทนา ซักถาม โดยมีสื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น ใบความรู้ ใบงาน หนังสือแบบเรียน และนักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

3. ชี้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา ด้วยการซักถาม หรือตรวจเฉลยแบบฝึกหัดร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมขลา ลือโสภาก และคณะ (2555, หน้า 107 – 108) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.675/87.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.75 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้เพิ่มขึ้น 0.75 หรือคิดเป็นร้อยละ 75.00 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) แบบสุ่มมีกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง วัดผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (randomized control group pretest posttest design) มีวิธีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 367 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลการสอบปลายภาค วิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 9 ห้องเรียน มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANNOVA แล้วคัดเลือกห้องเรียนที่มีคะแนนไม่แตกต่างกัน จากนั้นนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อเลือก 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง และอีก 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งเมื่อจับสลากแล้วได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง โดยศึกษาขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) Survey – S คือ การสำรวจ 2) Question – Q คือ การตั้งคำถาม 3) Read – R คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบ 4) Record – R คือ การทบทวน 5) Recite – R คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง 6) Reflect – R คือ การวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องี่อ่าน
2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการสอนแบบปกติ จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง โดยศึกษาขั้นตอนการสอนแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นสรุป
3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบ และตารางตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.05 จึงจะถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลอง

5. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อ โดยหาค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) จากนั้นคัดเลือกแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

วิธีการทดลอง

1. ทดสอบก่อนเรียน ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยตนเอง ใช้เนื้อหาเดียวกันและมีระยะเวลาเท่ากัน ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ จำนวน 40 คน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาเรียน 8 ชั่วโมง

2.2 กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ จำนวน 40 คน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาเรียน 8 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำผลการสอบมาบันทึกไว้เป็นคะแนนหลังเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ระหว่างการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
กลุ่มทดลอง (SQ4R)	40	24.87	2.34	8.90	*.000
กลุ่มควบคุม (ปกติ)	40	20.56	3.47		

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.1 ปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 24.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.34 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 18.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.47 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มทดลอง (SQ4R)	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	40	16.42	3.73	20.16	*.000
หลังเรียน	40	24.87	2.34		

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.2 ปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 24.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.34 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 16.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.73 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยวิธีการสอนแบบปกติ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มควบคุม (ปกติ)	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	40	14.00	3.11	18.01	*.000
หลังเรียน	40	18.97	3.47		

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.3 ปรากฏว่า กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 18.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.47 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 14.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.47 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความที่มีขั้นตอน ซึ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้น โดยเริ่มจาก 1) Survey (S) ให้นักเรียนอ่านบทอ่านแบบสำรวจ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง ใช้เวลาสั้นๆ ในการอ่าน เช่น สำรวจชื่อเรื่อง หัวข้อสำคัญ ลักษณะตัวอักษรที่แตกต่างกัน 2) Question (Q) การตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ในเรื่องที่อ่านมากขึ้น คำถามจะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่านและครอบคลุมใจความสำคัญของเรื่องนั้น เช่น คำถามว่า ใคร อะไร ทำไม อย่างไร สิ่งใด ตอนไหน เมื่อไร ฯลฯ 3) Read (R) การอ่านอย่างละเอียด ทุกย่อหน้าตั้งแต่ต้นจนจบบทอ่าน และเป็นการค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ เป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ในขณะที่กำลังอ่านอยู่แล้วเกิดคำถามขึ้นอีก ให้นักเรียนสามารถเขียนคำถามเพิ่มไว้ แล้วตั้งใจอ่านต่อไป จนกว่าจะได้รับคำตอบที่ต้องการ 4) Record (R) ให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูล ต่าง ๆ ที่ได้อ่าน โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญ และสิ่งที่จำเป็นเขียนอย่างย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน 5) Recite (R) นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ โดยใช้ความเข้าใจของตนเองและใช้ภาษาของตนเองในสรุปใจความสำคัญ จากบทอ่าน ถ้ายังไม่แน่ใจว่าเข้าใจถูกหรือไม่ ให้นักเรียนสามารถกลับไปอ่านบทอ่านซ้ำอีกครั้ง 6) Reflect (R) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเอง วิเคราะห์ วิวิจารณ์เรื่องที่อ่าน ซึ่งนักเรียนอาจมีความคิดเห็นโต้แย้งหรือเห็นด้วยกับบทอ่านก็ได้ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าว พบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญได้ดีกว่าการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนการตั้งคำถาม (Question - Q) เพื่อให้นักเรียนต้องการอยากค้นหาคำตอบที่เป็นใจความสำคัญของสิ่งที่อ่าน และขั้นตอนการ (Reflect - R) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเอง วิเคราะห์ วิวิจารณ์เรื่องที่อ่าน ซึ่งนักเรียนอาจมีความคิดเห็นโต้แย้ง หรือเห็น

ด้วยกันบทอ่านก็ได้ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ มีส่วนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจดจำใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้คงทนมากขึ้น

วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้อย่างเข้าใจและมีประสิทธิภาพในการอ่าน เพราะเป็นวิธีการอ่านที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยเริ่มจากสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อย่อย ๆ จากนั้นตั้งคำถามกับสิ่งที่อ่านเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน แล้วอ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน และทำการจดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน จนไปถึงการสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่านด้วยภาษาของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของของ ธิตา บุษามสาย (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิบูลย์ ตัญญาบุตร (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำมาสอนนักเรียนในเรื่องการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนชัดเจน แต่ละขั้นตอนสามารถนำไปใช้ในการสอนนักเรียนได้อย่างเข้าใจ คือ มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง สามารถอ่านทบทวนและสรุปสาระสำคัญ ใจความสำคัญ หรือแนวคิดของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง และยังช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเดิมของตนเองให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่านเพื่อนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้ วิธีการสอนแบบ SQ4R ยังเป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ซึ่งทำให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) และยังกระตุ้นให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างถูกต้อง ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านสารต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีการสังเกตองค์ประกอบในสิ่งที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์หรือเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้สามารถจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนแบบ SQ4R ว่า เป็นการอ่าน

อย่างคร่าว ๆ ให้ได้คำตอบที่ตั้งไว้ ลักษณะการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง และความชำนาญจะขึ้นอยู่กับ การฝึกฝนและความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียน หรือจะต้องมีการปูพื้นฐานเดิมให้กับผู้เรียนก่อนที่จะถึงบทเรียนและผู้สอนจะต้องคำนึงด้วยว่าการอ่านเป็นการอ่านเพื่อเนื้อหาสาระ มิใช่สนใจที่ตัวภาษา และ พิบูลย์ ตัญญาบุตร (2557) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบ SQ4R ว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านอย่างมีขั้นตอน เป็นวิธีการสอนอ่านอย่างคร่าว ๆ โดยใช้คำถามเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายการอ่าน ลักษณะการสอนจะเป็นลักษณะการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะในขั้นของการอ่านแบบ SQ4R จะประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการอ่านเพื่อเนื้อหาสาระ มิใช่สนใจที่ตัวภาษา ผู้สอนจึงต้องตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียนด้วย

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในรูปแบบการบรรยาย การอภิปราย การตอบคำถาม ใช้หนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอน และผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิจัยนี้ ซึ่งมีขั้นตอนในการสอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยการตั้งคำถาม สนทนา เกม รูปภาพ และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นสอน ครูบรรยายเนื้อหาให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ตอบคำถาม โดยมีสื่อการสอน เช่น ใบความรู้ ใบงาน หนังสือแบบเรียน รูปภาพ และนักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม 3) ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอน 4) ขั้นวัดและประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผล การจัดการเรียนรู้ โดยการตรวจแบบฝึกหัด ตรวจแบบทดสอบ สรุปความรู้ที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กานต์ธิดา แก้วกาม (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมความสนใจในเนื้อหา ขั้นสอนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การสาธิต การทดลอง เป็นต้น และขั้นสรุปเป็นขั้นที่ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันสรุปเนื้อหา และอนุชา แข่งขัน (2558) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบปกติ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เน้นการถ่ายทอดความรู้แบบบรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย ศึกษาค้นคว้า และการแสดงตามบทบาท

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญให้สูงขึ้นได้

1.2 ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งการใช้ความคิด แสดงความคิดเห็น เพื่อกระตุ้นการอ่านและการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1.3 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในบางกรณีครูผู้สอนควรยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของระดับความสามารถของนักเรียน แต่ไม่ควรมากเกินไป เพราะจะทำให้

นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ควรเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ความเข้าใจของตนเองอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดเป็นทักษะและความสามารถของนักเรียนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R ในการสอนอ่าน จับใจความสำคัญกับตัวแปรอื่น เช่น ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอ่าน จับใจความสำคัญโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับการอ่านอื่น ๆ เช่น การอ่านตีความและประเมินค่า การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็น เป็นต้น เนื่องจากเป็น การอ่านที่อาจจะสามารถใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการ อ่านดังกล่าวได้

บรรณานุกรม

- กานต์ธิดา แก้วกานต์. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. กิตติชัย พินโน และอมรชัย คหกิจโกศล. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: เซน ปรีนติ้ง.
- คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. (2554). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบายน อัมสำราญ. (2547). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: พี.เพรส.
- ธิดา บุษามสาย. (2559). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นริศรา เกตวัลย์, บงกช สิงห์กุล, ปราโมทย์ ชูเดช และพัชรินทร์ บุรณะกร. (2555). ภาษาไทยกับการ สื่อสาร. กรุงเทพฯ : ต้นน้ำ.
- ผะอบ โปษกฤษณะ. (2554). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- พรนิภา บรรจงมณี. (2548). การใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน ภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอน ภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิบูลย์ ตัญญุบุตร. (2559). บทความ เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัด สุพรรณบุรี. Veridian E-Journal Silpakorn University 9,3 กันยายน – ธันวาคม) : 191 - 201.

- เมขลา ลือโสภาน. (2556). บทควมวิจัย เรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 7,1 (มกราคม – เมษายน) : 107 -115.
- สง่า วงศ์ไชย. (2555). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย- รามคำแหง (ฝ่ายประถม) ระหว่างกลุ่มที่ใช้กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมการสอนแบบปกติ. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมัย ลาสุวรรณ. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ประกอบแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยั้ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร และพิวัสสนา นภารัตน์. (2554). วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
_____. (2544). การประเมินผลภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนุชา แข่งขัน. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนภาษา แบบกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีการสอนแบบปกติ ในสถาบันภาษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Murat Başar and Mehmet Gürbüz. (2017). Effect of the SQ4R Technique on the Reading Comprehension of Elementary School 4th Grade Elementary School Students. International Journal of Instruction 10, 2 (April) : 131 -144.
- Naeklan Simbolon and Inrasari Marbun. (2017). Implementation of Sq4r Model to Increase Reading Comprehension Ability of Elementary Students. Advances in Social Science, Education and Humanities Research volume 118 : 999 – 1003.
- Olivia Frances Rivan Suharto. (2017). The Application of Learning Model SQ4R (Survey, Question, Read, Reflect, Recite, Review) can Increase Activeness and Learning Outcomes of Student. Jurnal Pendidikan Bisnis dan Manajemen 3, 1 : 35 - 4